

OVERDENKING

450 Jaar Catechismus - deel 1 Ellende, verlossing en dankbaarheid

Dit jaar is het 450 jaar geleden dat de Heidelbergse Catechismus is uitgegeven. Het hele jaar vinden er in het kader daarvan bijzondere activiteiten plaats.

Nu weet ik heel goed dat de 'Catechismus' bij veel mensen niet echt een positief gevoel oproept. Sommige mensen moesten vroeger hele stukken uit het hoofd leren. Andere mensen moesten elke zondagmiddag of -avond een 'Catechismuspraak' aanhoren. En dat waren vaak niet de makkelijkste preken... Ik kan me best voorstellen dat heel wat mensen in de loop van hun leven een allergie voor de Catechismus hebben ontwikkeld.

En toch. Ik wil wel eens aandacht vragen voor die oude Catechismus. Het is officieel één van de belijdenisgeschriften van onze landelijke kerk. En dat is niet voor niks. De Catechismus - zeker in een wat eigentijdse weergave - is niet alleen iets van vroeger. We kunnen er ook vandaag een heleboel aan hebben!

In deze meditatie daarom aandacht voor de Catechismus. En in de loop van het jaar zal dat waarschijnlijk nog wel een keer gebeuren. Dit keer deel 1. Over de structuur van de Catechismus.

De Catechismus bestaat uit 52 hoofdstukken. Zo'n hoofdstuk heet een "Zondag". De gedachte: voor elke zondag van het jaar een hoofdstuk.

De 52 hoofdstukken of Zondagen zijn opgesplitst in drie delen. Deel 1 gaat over de ellende van de mens. Deel 2 over de verlossing van de mens. Deel 3 over de dankbaarheid voor de verlossing. Deze drie delen worden meestal kort samengevat als "ellende, verlossing en dankbaarheid". De gedachte achter deze 'drieslag' wordt gelijk in Zondag 1 verwoord, vraag en antwoord 2 (de Catechismus bestaat uit allemaal vragen en antwoorden): *"Wat is er voor nodig om getroost te leven en te sterven? Drie dingen: 1. dat ik mijn ellende ken en berouw heb over mijn zonde, 2. dat ik geloof in Jezus die mij van mijn ellende verlost, 3. dat ik de Here voor mijn verlossing dankbaar ben."*

Ja, ik heb ook wel gezien hoe mensen hier de mist mee in kunnen gaan. Bijvoorbeeld: dan wordt de drieslag van ellende, verlossing en dankbaarheid een patroon dat in elke preek terug moet komen. Dan moeten zelfs de woorden uit de bijbel in dat patroon geperst worden. In mijn beleving wordt die woorden uit de bijbel dan geweld aangedaan. Dan wordt een schema dat mensen hebben gemaakt belangrijker dan bijvoorbeeld de woorden van de Here Jezus. Dat kan natuurlijk niet.

Tegelijk. Deze drieslag bepaalt ons wel bij de kern van het christelijk geloof. "Ellende". Ja, we zondigen allemaal. En de neiging daartoe zit diep. Heel diep. "Verlossing". Dat is de echte kern. God stuurde zijn eigen Zoon, om ons van onze ellende te verlossen. De Here Jezus stierf ervoor, aan het kruis. "Dankbaarheid". Dat kan dan niet anders. Die verlossing *maakt* dankbaar. En die dankbaarheid stempelt voortaan je leven.

En wat ik bij de Catechismus dan ook wel weer heel mooi vind. Veel mensen hebben het gevoel dat de Catechismus 'zwaar' is. Dan zou je denken: er zal wel heel veel aandacht zijn voor de ellende van de mens. Niet dus! Over onze ellende gaat het maar 3 Zondagen. Vervolgens gaat het maar liefst 27 Zondagen over de verlossing. En dan nog 21 Zondagen over de dankbaarheid. Conclusie: de Catechismus *gaat niet* over zonde en schuld. De Catechismus gaat over *verlossing* van zonde en schuld. De Catechismus wil van ons geen zwaarmoedige christenen maken, maar *dankbare* christenen.

En dat laatste zie je gelijk ook al aan de inzet van de Catechismus. Zondag 1, vraag en antwoord 1. *"Wat is je enige troost? Mijn enige troost is, dat ik niet van mezelf ben, maar van Jezus Christus. Hij heeft met zijn bloed voor mijn zonden betaald en mij uit de macht van de duivel verlost. Hij bewaart mij, zodat zonder mijn Vader geen haar van mijn hoofd valt. Alles wat Hij doet, is goed voor mij. Hij verzekert mij door de Heilige Geest van het eeuwige leven en maakt dat ik Hem mijn leven lang wil dienen."*

De Catechismus. De structuur laat het zien. En de inzet laat het zien. Een boek waar je blij van wordt. Een troostboek!

Ds. K.A. Hazeleger